

Vicent Torres Aguado

LA PEDRA I LA MEMÒRIA

2ª Edició

Plecs de la Paraula 06

Segona edició:
Gener. 2017

© Vicent Torres Aguado

© Coberta: Alfonso Aguado Ortuño

© D'aquesta edició,
Babilonia edicions.
Navarrés.
babiloni56@gmail.com
www.edicionesbabilonia.com
Coordinador: Paco Pérez Belda

ISBN: 978-84-945601-5-6
Dipòsit Legal: V-1479-2016
Impressió: Grafigrau, SL Xàtiva (València)
Impress en País Valencià. Printed in País Valencià

LA PEDRA I LA MEMÒRIA

Vicent Torres Aguado

Dels silencis i de la paraula

*Acompanyaren-se memòria e voluntat,
e pujaren en lo munt de l'amat
per ço que l'enteniment s'exalçà's,
e l'amor se doblàs en amar l'amat.*

Llibre d'amic e Amat (R. Llull)

Per als antics egipcis la paraula tenia un valor suprem en la creació de la realitat: Tot allò que podia ser anomenat, existia; el que s'escrivia, existia per sempre; el que es gravava sobre pedra, perdurava eternament. Era llavors concebuda la pedra com a una extensió de la memòria. Segles més tard, els nostres clàssics van assumir la concepció agustiniana segons la qual la memòria era a la base de la psicologia medieval, en formar part, juntament amb l'enteniment i la voluntat, de les tres potències de l'ànima humana. Per tant, sense memòria, que era la porta d'accés a la potència racional, res no podia ser entès ni, en conseqüència, desitjat. Salvant distàncies, en el rerefons d'aquest recull de poemes que ara ens ofereix Vicent Torres i Aguado (Picasent, 1956) –i en la resta de la seua expressió poètica- hi ha, en certa manera, empremtes d'aquella mateixa concepció i voluntat creadora i perdurable de la paraula i el caràcter humanal de la memòria.

Així, *La pedra i la memòria* ens proposa l'aventura d'endinsar-nos en un univers literari creat i recreat per l'autor sovint estès al llarg de la seua obra literària. Es tracta d'una literatura que rememora, de manera íntima i despullada, una realitat vital bastida sobre l'experiència quotidiana i el bagatge cultural del poeta dels quals deixa constància. En aquest poemari en concret, l'itinerari es troba farcit de petges -marques simbòliques amerades de lletra i de vida- que ens evoquen i ens aboquen cap a la intenció primera del poeta: la necessitat de regressar a l'essència primigènia forjada en l'obertura a la vida i el descobriment de la paraula com a solució reparadora i, alhora, deu renovadora de forces, combregar amb la humanitat i *que ens faran trobar el mot just i desitjat que ara no es pot*.

Aquesta voluntat és manifestada pel mateix jo líric "He de remuntar el riu / - em dic- / fins remuntar / les aigües netes / rajades de la mare"; immers en un moment vital d'espera i esperança "Avui és el moment / de lliurar-se a l'espera". Potser, així, s'ompliran els sentits buits i els silencis espargits pregonis arreu del poemari, incomprensibles a totes passades per la veu lírica "Per què aquest silenci?", originats sempre per l'absència de l'objecte d'estimació

i cobejança "Contrallum que llambreja / les jornades d'absència", "l'origen / i el terme, / el principi i la fi, / cercle vital". Es tracta d'un desig d'abastar aquella gràcia sempre efímera i inaccessible, recurrent en els versos de Torres "Per què la gràcia / sempre s'oculta silent / i amb diligència / s'enlaira"; gràcia ja presagiada per Cristòfor Aguado en el pròleg de *Quan indagues l'instant* (1993), primer poemari editat del poeta.

I és amb tota probabilitat per això que els elements naturals que es troben pertot remetent a aquell estat i instant originari. Així, la lluna, el foc, el llamp, la llum recorden la força creadora, la intel·lectualitat, l'essència de l'esperit i de la matèria. La vegetació, present de diverses maneres, "És la buguenvil·lea / de flor vermella / que envolta la tàpia / dels meus dies", l'aigua o el vent ens parlen de la força de la vida. La pedra, contraposició a allò biològic, símbol de la conformitat de l'ésser, i la muntanya (lloc de l'encontre de l'home i déu o els seus deus) esdevenen l'autèntic decorat del jo líric que l'impregna i assenyalava cap a la realitat originària de l'espècie i de l'individu.

El transcurs del temps i el rumb incert de la vida arrossegueu i marquen pregonament el jo líric que es troben simbolitzats amb elements com la baldufa, l'esdevenir dels dies, el retorn a la infantesa i, sobretot, la pell: "La pell no amaga / el trànsit de la vida / més bé descriu / una geografia vital", un temps que ara és contemplat des de la serenitat que proporciona la maduresa i l'experiència de la vida. Amb tot, la capacitat creativa de l'espècie humana és contraposada a l'inexorable i al silenci de l'oblit del temps. Les pintures rupestres, el marge mil·lenari fabricat per la mà dreta en són una bona mostra.

Amb la dualitat i l'ambigüitat sovintejada per Torres, hi ha allò que escapa del control humà i obri pas a l'incert i a allò que, recobert de perplexitat, li és conferit pel jo líric a causa de la seua profunditat. Un valor místic que és simbolitzat mitjançant components com la pregària, la gràcia, la quimera, la boira, el cercle o el silenci sembrats pel poemari, que són una vertadera transgressió del mer tangible i rescabament de la paradoxa present.

Contra el silenci que impregna *La pedra i la memòria* hi ha el poder rememoriatiu i restablidor de la paraula (comunió i temença: "No vull marcar el mot / perquè m'esglaia") amb la seua capacitat vivificadora i perpetuadora i, al mateix temps, ofensiva i feridora, vessant oposat i al mateix temps complementari de la realitat mateixa.

Comptat i debatut, l'estructura ternària del poemari postil·la la concepció coincident de pedra i de memòria: cada part és anàloga a un tot. Pedra i memòria, elements clau del poemari, són l'anvers i el revers d'una mateixa materialitat i voluntat, estretament lligats a la condició humana i a la seua dimensió històrica en incessant lluita entre l'efímer de la vida i l'anhel de recordar i de ser recordat, de fer reviure i de perviure. I és que ja els antics egipcis sabien que ser condemnat al silenci i, per tant, a l'oblit era i és, en definitiva, la verdadera mort dels mortals... i dels vivents.

Joan Mayans

Alacant, juny de 2016

*Menjo silenci: la paraula neta.
Mentre miro el capvespre violeta
com qui contempla un ganivet i plora.*

Blai Bonet

LA PEDRA

AVUI A TRENC D'ALBA

Avui, a trenc d'alba,
la lluna encesa
d'aquesta tardor
principiada
m'ha sorprés
amb el seu comiat
de foc abrandat
mostrant-se mirall
de la meua memòria.

Avui, a trenc d'alba.

M'HA CAPTIVAT LA LLUM

M'ha captivat la llum
amb l'espurneig
de les teues ninetes.

M'ha encisat el fulgor
amb la transparència
de la teua pell.

Contrallum que llambreja
les jornades d'absència.

ENTRE LA PELL

Entre la pell
i el cor,
el nom.

Entre l'alcé
i el baf,
la gràcia.

NO HA SUSCITAT L'ATZAR

No ha suscitat l'atzar
el moment de l'encontre
com tampoc el camí
s'ha esdevingut casual.

No. El silenci
amb el seu seguici
de gràcia i estima
desborda l'esperança
i fa possible
l'instant cobejat,

la joiosa troballa.

COM UN NEN PETIT

Com un nen petit
que juga amb l'esper,
demane al dia.

De quin color
es vestirà la gràcia
i m'enlluernarà?

Tal volta de blanc
com a l'estiu
la lluna d'agost.

Millor de roig
com és el calze
de la rosella.

O serà de verd
com l'heura gerda
per primavera?

Però els llavis vindran
dolços com la magrana.

NO FOU UN TEMPS LLUNYÀ

No fou un temps llunyà,
la deu de la gràcia
-observe-
però el vertigen
d'aquell moment perdura
inalterable,
i ara mateix no sé,
si la teua presència
és una nova estança
o l'acomiadament

i l'encuny final.

HE LLANÇAT LA BALDUFA

He llançat la baldufa
giravoltant el misteri
de la infantesa,
del temps sense temps,
i he sentit el vertigen
de la dansada
i el vol circular
d'una vida contracorrent;
i amb el teu record
he reclinat el cap
cercant el batec
primari de la sang
per retre l'homenatge
de la meua gratitud.

LA MEUA PELL HA REBUT

La meua pell ha rebut
la brisa de la mar
entre el fullam del tabac
i les pomeres,
allà al mas dels avis.
I he trepitjat descalç
i a ple migdia
el gra estés de la dacsa
solcant fileres
daurades de sol,
allà al sequer
de la meua infantesa
i amb aquest filtre
fet d'olor i memòria
conjure la mancança

de la teua absència.

DE NOU EL CERCLE

De nou el cercle
com sol
que enlluerna,
com lluna
que es vessa
amb llàgrima
furtiva.

I són els ulls
com arc
ametllat
l'origen
i el terme,
el principi i la fi,
cercle vital.

L'AIGUAMEL DELS TEUS LLAVIS

L'aiguamel dels teus llavis
és la sang del poeta,
la paraula de vida.

L'aiguamel dels teus llavis
mitiga la ferida
i escampa la pena.

L'aiguamel dels teus llavis
anticipa el silenci
d'una nova albada,

la llum inesgotable.

ÉS LA BUGUENVÍL·LEA

És la buguenvíl·lea
de flor vermella
que envolta la tàpia
dels meus dies,
el testimoni silent
de la meua espera,
dilluns, dimarts, dimecres.

És la buguenvíl·lea,
de flor vermella
que ventila l'aroma
del meu enyor,
la tèbia embolcalla
de les meues llàgrimes,
dilluns, dimarts, dimecres.

És la buguenvíl·lea,
sempre vermella, sempre,
dilluns, dimarts, dimecres,
dilluns, dimarts, dimecres.

HE DE REMUNTAR EL RIU

Per a Valentí B.

He de remuntar el riu
-em dic-
fins arribar
a les aigües netes
rajades de la mare
i escoltar el murmuri
dels segles,
l'harmonia de les fonts,
la poesia primera.

Llavors retornaré
amb llavis nets
i olor de fang,
de vida,
i al voral del camí
cercaré la fragància
de les poncelles
esclatades amb foc
i melangia.

I lloaré el teu nom
i la seua gràcia.

EN LA PELL DEL VERS

En la pell del vers
que embolcalla el cant
o en el mot nu
que prenya el neguit
de la meua espera
recala el silenci

com gebre al matí.

ÉS LA TEUA PRESENCIA

És la teua presència,
com vent que gronxa
les fulles del brancatge
i xiula una cançó
de melodia ancestral,
la que em belluga la pell

i em bressola l'ànima.

HE VIST LA LLUNA

He vist la lluna
color d'ivori
guaitar per la finestra
de l'anhel
amb la dolça tendresa

del teu somriure.

DE SOBTE LA PREGUNTA

De sobte la pregunta,
i no tinc cap resposta.

És l'escriptura
gènesi o fracàs?

Ofrena sempre.

LA MEMÒRIA

HO CONFESSE: EM COMMOU

Ho confesse: em commou
la bellesa oculta
de la pedra, la calor
del mot i la paraula,
la pell acaronada
i la font tèbia
dels segles.

Traspua el silenci.

ÉS EL SO DE LA FONA

És el so de la fona
com brunzidora
ancestral,
el que allunya el malefici
i la por de la nit
amb les seues absències,
el que convoca el record

i la joia perduda.

AMB MANS MIL·LENÀRIES

Amb mans mil·lenàries
cisellaré les arestes
de la pedra
i conjuraré el foc
que espurneja
amb ressò primigeni,
per tal de recercar
la bellesa del jade
i la força de la llum
que avui es mostren

amb la teua presència.

LA PELL NO AMAGA

La pell no amaga
el trànsit de la vida
més bé descriu
una geografia vital
plena de relleus,
un camí sembrat
d'encuny i llenya.

Així flueix el cant,
entre empremtes
i escletxes
d'una semblança,
mapa o brúixola
d'una existència,
viarany del bard.

LES FORTES PLUGES

Les fortes pluges
d'aquest novembre
han descobert
al llit del barranc
diminutes pedres
acolorides,
fòssils de closques
i cargols marins.
I mentre recollia
el petit tresor
m'he ensopegat
a l'ombra de la casa,
allà a Villa Juliana,
recol·lectant
aquells pinyols d'albercoc
banyats de sol,
al matí de la infància,
i sense adonar-me'n
als llavis es despunta,

una raó de gràcia.

ÉS EL FOC DE LA LLAR

És el foc de la llar
encesa i la flama
amb el seu crepitjar
fet de pedres i segles,
de vida i memòria
el que m'anul·la
el pensament
que no la consciència
i m'assossega
amb un silenci
perenne i inèdit.
I són les seues brases
les que escalfen
i mantenen alerta
les esperes salobres
i les jornades
doblegades pel gebre

de la malenconia.

AQUEST MARGE VORA CAMÍ

Aquest marge vora camí
de pedra seca
conserva la saviesa
mil·lenària de l'home.
Una pedra tallada
i alineada
amb plom de segles
i que avui celebra
l'espera sempiterna
del poeta pelegrí.

ÉS EL FULGOR DEL LLAMP

És el fulgor del llamp
el que abrasa la pell

i esclata els llavis,
amb la teua presència.

DE SEMPRE

De sempre
m'ha encisat la boira
en despenyar-se
per les muntanyes
quan fugissera cerca
ruixar la terra
i la brancada,
llavors es regalima

en melangia.

HO SÉ. MÉS PROMPTE

I

Ho sé. Més prompte
que tard he de pujar
a dalt al cim
fins l'abric
que dona a ponent
i lliurar l'empremta
de les meues mans
en la roca mil·lenària,
amb els dits oberts
en papallona;
i allà lliurar el perfum
fresc de la tarongina,
la dolça gràcia
del teus ulls ametllats,
la infantesa dormida
a l'Espioca mossàrab
i el baf de la malenconia,
perquè no vull es perda
la fràgil memòria
d'aquesta criatura.

MÉS PROMTE QUE TARD

II

Més prompte que tard
grimparé fins la balma
i encastaré el contorn
de les meues mans
amb fang, sang i saliva
entre cervols i estels,
entre closques marines,
amb pregària llunyana,
no es perda la memòria.

Suara evoque el camí.

NO VULL MARCAR EL MOT

No vull marcar el mot
perquè m'esglaia.

No vull anotar la paraula
perquè em voreja

una quimera,
l'ombra del pensament

i l'última raó.

SI AMB EL TEU PELEGRINATGE

Si amb el teu pelegrinatge
estimada lectora,
o estimat lector
-tant s'hi val-
Passes vora la taula
primigènia,
i vols fer present
la meua absència,
diposita al marbre

una pedra del camí.

PER QUÈ AQUEST SILENCI?

Per què aquest silenci?

Per què la gràcia
sempre s'oculta silent
i amb diligència
s'enlaira
fins dissoldre'm
raó i pensament?

Per què aquest silenci
que avui acompanya
la seua presència
és força eloqüent
i s'ha establert
com hoste inhòspit
fins assemblar-se

font de tots els silencis?

LA PEDRA I LA MEMÒRIA

HA CONCLÒS EL TEMPS

Ha conclòs el temps
dels arbres i l'escorça,
i de la pell pintada.

Avui és el moment
de lliurar-se a l'espera
forjada en el somni,

i en la llàgrima.

A SOL POST

A sol post
d'una tarda buida,
transida,
he recollit el soll
de les últimes fulles
de l'ametller.
Ara només em resta
podar les branques
resseques
i esperar la llum
tèbia de febrer
i així poder veure
i contemplar,
sigil·losament,

la gràcia del teus ulls.

SÍ. JO HE ESCOLTAT

Sí. Jo he escoltat
a cau d'orella
les veus que romanen
al rocam viu
que envolta
aquest petit paisatge
de pins i fonts
on faig morada.
És allà, sota penya,
on s'estotja el vigor
de la paraula,
del joc i la llàgrima,
on es preserva la notícia
de la vida exhaurida,
de la gràcia adolescent.
I he sentit ben a prop
el càlid palpeig

del meu silenci.

AMB MI ELS DIES S'ESCOLEN

Amb mi els dies s'escolen
així, d'un en un,

a bell doll de memòria.

A L'HORABAIXA HE SORTIT

A l'horabaixa he sortit
fins el fondal
que amaga la vall.
He contemplat
entre el fullam
i el brancatge,
el regalim de la boira
i el fluir de les aigües
al rocam del llit.
I he sentit aquell cant
primitiu i llunyà
de les espècies,
el brunzir de la vida

i l'absència.

HE CORONAT EL CIM

He coronat el cim
fins la roca escodada
per escoltar la pedra
i besar les fissures
obertes a la vida
i he deixat el teu nom

i les meues llàgrimes.

La Drova, València.

Per a tu.

Font de tots els silencis.

Nota biogràfica

Vicent Torres Aguado, nat a Picassent (València) el 1956, és llicenciat en Filologia Hispànica (1978) i doctor (2009) per la Universitat de València. A més, es llicencià en Ciències Eclesiàstiques per la Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer de València. Des de 2005 és professor de l'IES Lluís Vives de la ciutat de València.

Obra publicada.

Quan indagues l'instat (1994). Germania, Alzira.

La mar i els blaus (2013). Germania, Alzira.

Poemes de la llum (2014). Edicions 96. Pobla Llarga.

[Premi XVII Certamen de Poesia Marc Granell de la vila d'Almussafes].

Celebració (2015). Onada Edicions. Benicarlo.

[XVII Premi Jaume Bru i Vidal de la ciutat de Sagunt].

Les hores ermes. En preparació. Onada Edicions. Benicarlo.

[XX Premi Certamen Poesia Josep M. Ribelles Vila de Puçol].

TÍTOLS PUBLICATS

01 Suite de València (Tercera edició)

Marisol González Felip

02 L'espiral del crit (Segona edició)

Joana Navarro

03 Petita por (Tercera edició)

Paco Mateu

04 Mare in itinere (Segona edició)

Lola Camps

05 Fills del sol i la lluna

Josep Sou

Aquest poemari, ***La pedra i la memòria*** de Vicent Torres Aguado es va acabar d'imprimir el trenta de desembre de dos mil setze, a l'obrador de l'impressor Grafigrau, amb una primera edició de 100 exemplars numerats i signats de l'001 al 100.

Una segona edició que es va acabar d'imprimir el tretze de gener de dos mil dèsset, de 100 exemplar numerats i signats del 101 al 200, al mateix obrador.

Exemplar N° _____

ISBN 978-84-945601-5-6

